

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของพัฒนากรในโครงการพัฒนาเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขตความรับผิดชอบของศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชน (ศพช.) เขตที่ 4 ซึ่งมีจำนวน 10 จังหวัด โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างมาจาก 5 จังหวัด รวมทั้งสิ้น 32 อำเภอ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 262 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืน 250 ชุด คิดเป็น 95% นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์เพื่อให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาดังนี้

4.1 เพื่อศึกษาความเข้าใจของพัฒนากรในวัตถุประสงค์ หลักการ และเนื้อหาของโครงการพัฒนาเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท โดยจำแนกตามอายุ การศึกษา ประสบการณ์ และรายได้

4.2 เพื่อศึกษาบทบาทของพัฒนากรในโครงการพัฒนาเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในชนบท

4.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของพัฒนากรในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท

4.4 เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท

4.1 สถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจของพัฒนาการ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ พัฒนาการ มีอายุ การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และรายได้ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และรายได้ (N = 250)

คุณลักษณะ	ร้อยละ
1. อายุ	
กลุ่มอายุน้อย (23-38 ปี)	54.4
กลุ่มอายุมาก (39-57 ปี)	45.6
อายุเฉลี่ย 38.5 ปี	
อายุต่ำสุด 23 ปี	
อายุสูงสุด 57 ปี	
รวม	100
2. การศึกษา	
กลุ่มการศึกษาต่ำ (ปวช., ปกศ., ปวส., อนุปริญญา)	
กลุ่มการศึกษาสูง (ปริญญาตรี, ปริญญาโท)	
ปวส., ปกศ.	19.2
ปวส., อนุปริญญา	14.8
ปริญญาตรี	65.2
ปริญญาโท	0.8
รวม	100

ตารางที่ 3 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และรายได้ (N = 250) (ต่อ)

คุณลักษณะ	ร้อยละ
3. ประสบการณ์การทำงาน	
กลุ่มประสบการณ์ต่ำ (0-13 ปี)	52.8
กลุ่มประสบการณ์สูง (14-34 ปี)	47.2
ประสบการณ์เฉลี่ย 13.04 ปี	
ประสบการณ์ต่ำสุด 0 ปี	
ประสบการณ์สูงสุด 34 ปี	
รวม	100
4. รายได้	
กลุ่มรายได้ต่ำ (5,190-13,200 บาท)	58.4
กลุ่มรายได้สูง (13,201-31,100 บาท)	41.6
รายได้เฉลี่ย 13,151.33 บาท	
รายได้ต่ำสุด 5,190 บาท	
รายได้สูงสุด 31,100 บาท	
รวม	100

จากข้อมูลในตารางที่ 3 แสดงให้เห็นถึงกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพัฒนาการส่วนใหญ่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ดังนี้

1. อายุ ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างของพัฒนาการ ร้อยละ 54.4 มีอายุระหว่าง 23-38 ปี มีอายุโดยเฉลี่ย 38.5 ปี อายุต่ำสุด 23 ปี และอายุสูงสุด 57 ปี

2. การศึกษา ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างของพัฒนาการ ร้อยละ 65.2 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี

3. ประสบการณ์การทำงาน ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างของพัฒนาการ ร้อยละ 52.8 มีประสบการณ์การทำงาน ระหว่าง 0-13 ปี โดยมีประสบการณ์การทำงานโดยเฉลี่ย 13.04 ปี ประสบการณ์การทำงานต่ำสุด 0 ปี และประสบการณ์การทำงานสูงสุด 34 ปี

4. รายได้ ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างของพัฒนาการ ร้อยละ 58.4 มีรายได้ระหว่าง 5,190 -13,200 บาท โดยมีรายได้เฉลี่ย 13,151.33 บาท รายได้ต่ำสุด 5,190 บาท และรายได้สูงสุด 31,100 บาท

4.2 ความเข้าใจในโครงการพัฒนาเด็กของพัฒนากร ซึ่งปรากฏผลการวิจัยดังนี้
(ตารางที่ 4-19)

1) ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ พัฒนาการมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ต่ำสุด 1 คะแนน สูงสุด 6 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ย 3.7 คะแนน

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของพัฒนากรจำแนกตามระดับความเข้าใจในวัตถุประสงค์

ความเข้าใจในวัตถุประสงค์	จำนวน	ร้อยละ
น้อย	70	28
มาก	180	72
รวม	250	100

จากการศึกษาพบว่า พัฒนาการส่วนใหญ่ ร้อยละ 72 มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์มาก และพัฒนากรส่วนน้อย ร้อยละ 28 ยังมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์น้อย (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของพัฒนาการจำแนกตามระดับอายุ

ความเข้าใจในวัตถุประสงค์	อายุ	
	≤ 38 ปี (น้อย)	> 38 ปี (มาก)
น้อย	25.7 (35)	30.7 (35)
มาก	74.3 (101)	69.3 (79)
รวม	100 (136)	100 (114)

จากการศึกษาความเข้าใจในวัตถุประสงค์ เมื่อจำแนกตามระดับอายุ พบว่า พัฒนาการที่มีอายุน้อย และพัฒนาการที่มีอายุมาก มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ในระดับมาก ร้อยละ 74.3 และ 69.3 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในวัตถุประสงค์ในระดับอายุที่แตกต่างกัน พบว่า พัฒนาการที่มีอายุน้อย มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ในระดับมาก มากกว่าพัฒนาการที่มีอายุมาก (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของพัฒนาการจำแนกตามระดับการศึกษา

ความเข้าใจในวัตถุประสงค์	ระดับการศึกษา	
	ปวช. หรือ ปกศ. และ ปวส. หรือ อนุปริญญา (ต่ำ)	ปริญญาตรี ปริญญาโท (สูง)
น้อย	22.4 (19)	30.9 (51)
มาก	77.6 (66)	69.1 (114)
รวม	100 (85)	100 (165)

จากการศึกษาความเข้าใจในวัตถุประสงค์ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า พัฒนาการที่มีระดับการศึกษาต่ำ และพัฒนาการที่มีระดับการศึกษาสูง มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ในระดับมาก ร้อยละ 77.6 และ 69.1 ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในวัตถุประสงค์ในระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน พบว่า พัฒนาการที่มีระดับการศึกษาต่ำ มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ในระดับมาก มากกว่าพัฒนาการที่มีระดับการศึกษาสูง (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของพัฒนากร จำแนกตาม
ประสบการณ์การทำงาน

ความเข้าใจในวัตถุประสงค์	ประสบการณ์การทำงาน	
	≤ 13 ปี (น้อย)	> 13 ปี (มาก)
น้อย	26.5 (35)	29.7 (35)
มาก	75.5 (97)	70.3 (83)
รวม	100 (132)	100 (118)

จากการศึกษาความเข้าใจในวัตถุประสงค์ เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่าพัฒนากรที่มีประสบการณ์การทำงาน น้อยและมาก มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ในระดับมาก ร้อยละ 75.5 และ 70.3 ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในวัตถุประสงค์ในระดับประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน พบว่า พัฒนากรที่มีประสบการณ์การทำงานน้อย มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ในระดับมาก มากกว่าพัฒนากรที่มีประสบการณ์การทำงานมาก (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของความเข้าใจวัตถุประสงค์ของพัฒนากรจำแนกตามรายได้

ความเข้าใจในวัตถุประสงค์	รายได้	
	≤13,200 บาท (น้อย)	>13,200 บาท (มาก)
น้อย	26.0 (38)	31.1 (32)
มาก	74.0 (108)	68.9 (72)
รวม	100 (146)	100 (104)

จากการศึกษาความเข้าใจในวัตถุประสงค์ จำแนกตามระดับรายได้ พบว่า พัฒนาการที่มีระดับรายได้น้อย และมาก มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ในระดับมาก ร้อยละ 74.0 และ 68.9 ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในวัตถุประสงค์ในระดับรายได้ที่แตกต่างกัน พบว่า พัฒนาการที่มีรายได้น้อย มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ในระดับมาก มากกว่าพัฒนากรที่มีรายได้มาก (ตารางที่ 8)

2) ความเข้าใจในหลักการพัฒนาเด็ก พัฒนาการมีความเข้าใจในหลักการพัฒนาเด็กต่ำสุด 9 คะแนน สูงสุด 13 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ย 11.64 คะแนน การวิจัยครั้งนี้แบ่งความเข้าใจออกเป็น 2 ระดับคือ ระดับน้อย 9-11 คะแนน ระดับมาก 12-13 คะแนน ผลการวิจัยปรากฏดังตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของพัฒนาการจำแนกตามระดับความเข้าใจในหลักการพัฒนาเด็ก

ความเข้าใจในหลักการพัฒนาเด็ก	จำนวน	ร้อยละ
น้อย	96	38.4
มาก	154	61.6
รวม	250	100

จากการศึกษาพบว่า พัฒนาการส่วนใหญ่ ร้อยละ 61.6 มีความเข้าใจในหลักการพัฒนาเด็กมาก และพัฒนาการส่วนน้อย ร้อยละ 38.4 มีความเข้าใจในหลักการพัฒนาเด็กน้อย (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของพัฒนาการจำแนกตามระดับความเข้าใจในหลักการพัฒนาเด็ก
จำแนกตามอายุ

ความเข้าใจในหลักการพัฒนาเด็ก	อายุ	
	≤ 38 ปี (น้อย)	> 38 ปี (มาก)
น้อย	39.0 (53)	37.7 (43)
มาก	61.0 (83)	62.3 (71)
รวม	100 (136)	100 (114)

จากการศึกษาความเข้าใจในหลักการพัฒนาเด็กเมื่อจำแนกตามระดับอายุ พบว่า พัฒนาการที่มีอายุมาก และอายุน้อย มีความเข้าใจในหลักการพัฒนาเด็กในระดับมาก ร้อยละ 62.3 และ 61.0 ตามลำดับ

เปรียบเทียบความเข้าใจในหลักการพัฒนาเด็ก ในระดับอายุที่แตกต่างกัน พบว่า พัฒนาการที่มีอายุมาก และมีอายุน้อย มีความเข้าใจในหลักการพัฒนาเด็กในระดับมาก ไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของพัฒนาการจำแนกตามระดับความเข้าใจในหลักการพัฒนาเด็ก
จำแนกตามระดับการศึกษา

ความเข้าใจในหลักการพัฒนาเด็ก	ระดับการศึกษา	
	ปวช. หรือ ปกศ. และ ปวส. หรือ อนุปริญญา (ต่ำ)	ปริญญาตรี ปริญญาโท (สูง)
น้อย	38.8 (33)	38.2 (63)
มาก	61.2 (52)	61.8 (102)
รวม	100 (85)	100 (165)

จากการศึกษาความเข้าใจในหลักการพัฒนาเด็ก เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า
พัฒนาการที่มีระดับการศึกษาสูง และต่ำ มีความเข้าใจในหลักการพัฒนาเด็กในระดับมาก ร้อยละ
61.8 และ 61.2 ตามลำดับ

เปรียบเทียบความเข้าใจในหลักการพัฒนาเด็กในระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน พบว่า
ทั้งกลุ่มที่มีการศึกษาสูงและกลุ่มที่มีการศึกษาต่ำ มีความเข้าใจในหลักการพัฒนาเด็กในระดับมาก
ไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของพัฒนากรจำแนกตามระดับความเข้าใจในหลักการพัฒนาเด็ก
จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ความเข้าใจในหลักการพัฒนาเด็ก	ประสบการณ์การทำงาน	
	≤ 13 ปี (น้อย)	> 13 ปี (มาก)
น้อย	40.9 (54)	35.6 (42)
มาก	59.1 (78)	64.4 (76)
รวม	100 (132)	100 (118)

จากการศึกษาความเข้าใจในหลักการพัฒนาเด็ก เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า พัฒนาการที่มีประสบการณ์การทำงานมาก และน้อย มีความเข้าใจในหลักการพัฒนาเด็กในระดับมาก ร้อยละ 64.4 และ 59.1 ตามลำดับ

เปรียบเทียบความเข้าใจในหลักการพัฒนาเด็กในระดับประสบการณ์การทำงานที่แตกต่าง กัน พบว่า พัฒนาการที่มีประสบการณ์ทำงานมาก มีความเข้าใจในหลักการพัฒนาเด็กในระดับมาก มากกว่าพัฒนากรที่มีประสบการณ์การทำงานน้อย (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของพัฒนาการจำแนกตามระดับความเข้าใจในหลักการพัฒนาเด็ก
จำแนกตามระดับรายได้

ความเข้าใจในหลักการพัฒนาเด็ก	รายได้	
	≤13,200 บาท (ต่ำ)	>13,200 บาท (สูง)
น้อย	37.0 (54)	39.8 (42)
มาก	63.0 (92)	60.2 (62)
รวม	100 (146)	100 (104)

จากการศึกษาความเข้าใจในหลักการพัฒนาเด็ก เมื่อจำแนกตามระดับรายได้ พบว่า พัฒนาการที่มีรายได้ต่ำ และสูง มีความเข้าใจในหลักการพัฒนาเด็กในระดับมาก ร้อยละ 63.0 และ 60.2 ตามลำดับ

เปรียบเทียบความเข้าใจในหลักการพัฒนาเด็กในระดับรายได้ที่แตกต่างกัน พบว่า พัฒนาการที่มีระดับรายได้ต่ำ และสูง มีความเข้าใจในหลักการพัฒนาเด็กในระดับมาก ไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 13)

3) ความเข้าใจในเนื้องาน พัฒนาการมีความเข้าใจในเนื้องานต่ำสุด 23 คะแนน สูงสุด 30 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ย 27.7 คะแนน การวิจัยครั้งนี้แบ่งความเข้าใจออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับน้อย 23-27 คะแนน ระดับมาก 28-30 คะแนน ผลการวิจัยปรากฏดังตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของพัฒนาการจำแนกตามระดับความเข้าใจในเนื้องาน

ความเข้าใจในเนื้องาน	จำนวน	ร้อยละ
น้อย	89	35.6
มาก	161	64.4
รวม	250	100

จากการศึกษา พบว่า พัฒนาการส่วนใหญ่ ร้อยละ 64.4 มีความเข้าใจในเนื้องานในระดับมาก และพัฒนาการส่วนน้อย ร้อยละ 35.6 มีความเข้าใจในเนื้องานในระดับน้อย (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของความเข้าใจในเนื้อหาของพัฒนาการจำแนกตามระดับอายุ

ความเข้าใจในเนื้อหา	อายุ	
	≤ 38 ปี (น้อย)	> 38 ปี (มาก)
น้อย	37.0 (50)	34.2 (39)
มาก	63.0 (86)	65.8 (75)
รวม	100 (136)	100 (114)

จากการศึกษาความเข้าใจในเนื้อหาของพัฒนาการ จำแนกตามระดับอายุ พบว่า พัฒนาการที่มีระดับอายุมากและน้อย มีความเข้าใจในเนื้อหาในระดับมาก ร้อยละ 65.8 และ 63.0 ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในเนื้อหาในระดับอายุที่แตกต่างกัน พบว่า พัฒนาการที่มีระดับอายุมากและน้อย มีความเข้าใจในเนื้อหาในระดับมาก ไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของความเข้าใจในเนื้อหาของพัฒนาการจำแนกตามระดับการศึกษา

ความเข้าใจในเนื้อหา	ระดับการศึกษา	
	ปวช. หรือ ปกศ. และ ปวส. หรือ อนุปริญญา (ต่ำ)	ปริญญาตรี ปริญญาโท (สูง)
น้อย	37.6 (32)	34.8 (57)
มาก	62.4 (53)	65.2 (108)
รวม	100 (85)	100 (165)

จากการศึกษาความเข้าใจในเนื้อหาของพัฒนาการ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า พัฒนาการที่มีระดับการศึกษาสูงและต่ำ มีความเข้าใจในเนื้อหาในระดับมาก ร้อยละ 65.2 และ 62.4 ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในเนื้อหาในระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน พบว่า พัฒนาการที่มีระดับการศึกษาสูงและต่ำ มีความเข้าใจในเนื้อหาในระดับมาก ไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของความเข้าใจในเนื้อหาของพัฒนาการจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ความเข้าใจในเนื้อหา	ประสบการณ์การทำงาน	
	≤ 13 ปี (น้อย)	> 13 ปี (มาก)
น้อย	38.9 (51)	32.2 (38)
มาก	61.1 (81)	67.8 (80)
รวม	100 (132)	100 (118)

จากการศึกษาความเข้าใจในเนื้อหาของพัฒนาการ เมื่อจำแนกตามระดับประสบการณ์การทำงาน พบว่า พัฒนาการที่มีประสบการณ์การทำงานมากและน้อย มีความเข้าใจในเนื้อหาในระดับมาก ร้อยละ 67.8 และ 61.1 ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในเนื้อหาในระดับประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน พบว่า พัฒนาการที่มีระดับประสบการณ์การทำงานมาก มีความเข้าใจในเนื้อหาในระดับมาก มากกว่าพัฒนาการที่มีประสบการณ์การทำงานน้อย (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของความเข้าใจในเนื้อหาของพัฒนากร จำแนกตามระดับรายได้

ความเข้าใจในเนื้อหา	รายได้	
	≤13,200 บาท (น้อย)	>13,200 บาท (มาก)
น้อย	36.1 (53)	35.0 (36)
มาก	63.4 (93)	65.0 (67)
รวม	100 (146)	100 (103)

จากการศึกษาความเข้าใจในเนื้อหาของพัฒนากร เมื่อจำแนกตามระดับรายได้ พบว่าพัฒนากรที่มีรายได้น้อย มีความเข้าใจในเนื้อหาของพัฒนากรในระดับมาก ร้อยละ 63.4 ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในเนื้อหาของพัฒนากรในระดับรายได้ที่แตกต่างกัน พบว่าพัฒนากรที่มีรายได้น้อย มีความเข้าใจในเนื้อหาของพัฒนากรในระดับมาก ไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 19 จำนวนเฉลี่ย ต่ำสุด สูงสุด ของความเข้าใจในวัตถุประสงค์ ความเข้าใจในหลักการและความเข้าใจในเนื้อหาในโครงการพัฒนาเด็ก

ความเข้าใจในโครงการพัฒนาเด็ก	เฉลี่ย	ต่ำสุด	สูงสุด (N = 250)
ความเข้าใจในวัตถุประสงค์	3.7	1	6
ความเข้าใจในหลักการ	11.6	9	13
ความเข้าใจในเนื้อหา	27.7	23	30

จากการศึกษาความเข้าใจในโครงการพัฒนาเด็กของพัฒนากร พบว่า มีความเข้าใจในเนื้อหามากที่สุด รองลงมา คือ ความเข้าใจในหลักการ และความเข้าใจในวัตถุประสงค์ ตามลำดับ (ตารางที่ 19)

4.3 บทบาทของพัฒนาการในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท

จากการศึกษาบทบาทของพัฒนาการในการให้ความรู้แก่ ผดด. เพื่อฝึกอบรมเด็กให้ได้รับการพัฒนาในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และด้านสติปัญญา จำนวน 27 ชั่ว 27 คะแนน พบว่า พัฒนาการมีบทบาทโดยเฉลี่ย 26.5 คะแนน ต่ำสุด 9 คะแนน สูงสุด 27 คะแนน

การศึกษาค้นคว้านี้ แบ่งระดับบทบาท ออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับน้อย 9-26 คะแนน ระดับมาก 27 คะแนน ปรากฏดังตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 20 จำนวนและค่าร้อยละของพัฒนาการจำแนกตามระดับบทบาท

บทบาทพัฒนาการ	จำนวน	ร้อยละ
น้อย	61	24.4
มาก	189	75.6
รวม	250	100

จากการศึกษาพบว่า พัฒนาการส่วนใหญ่มีบทบาทในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 75.6 และ พัฒนาการส่วนน้อยที่มีบทบาทในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 24.4 ตามลำดับ (ตารางที่ 20)

จะเห็นได้ว่าพัฒนาการส่วนใหญ่ มีบทบาทในการให้ความรู้แก่ ผดด. มาก ซึ่งจะเป็นผลให้ ผดด. นำไปใช้ในการฝึกอบรมเลี้ยงดูเด็กให้ได้รับการพัฒนาในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ประสานสอดคล้องกันไป (ตารางที่ 21-23)

ตารางที่ 21 ร้อยละของบทบาทพัฒนากรในด้านพัฒนาการด้านร่างกาย จำแนกรายข้อ (N=250)

บทบาทในด้านพัฒนาการด้านร่างกาย	ทำ	ไม่ทำ
1. การปล่อยให้เด็กได้วิ่งเล่น กระโดด ปีนป่าย อย่างอิสระ ทุกวันในที่กว้าง ร่มรื่น	96.4	3.6
2. การฝึกใช้นิ้วมือวาดภาพ ระบายสี ปั้นดิน ตัดกระดาษ เขียนหนังสือ	94.8	3.6
3. จัดกิจกรรมในการช่วยตนเอง เช่น กัดคุกกี้ รูดซิป	94.4	5.6
4. ดูแลการบริโภคอาหาร ครบหมู่ และเพียงพอ	95.6	4.4
5. ฝึกหัดการขับถ่ายให้ถูกที่	98.4	1.6
6. ฝึกหัดการพักผ่อนให้เป็นเวลา	99.2	0.8

จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่า พัฒนาการส่วนใหญ่ มีบทบาทในด้านพัฒนาการด้านร่างกายในระดับมาก แต่ก็ยังมีพัฒนาการบางส่วนที่บกพร่องในบทบาท ในด้านจัดกิจกรรมช่วยตนเอง การฝึกใช้นิ้วมือ ดูแลการบริโภคอาหาร ร้อยละ 5.6, 5.2 และ 4.4 ตามลำดับ

ตารางที่ 22 ร้อยละของบทบาทพัฒนาการในด้านพัฒนาการด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม จ्ञาแนก
รายข้อ (N=250)

บทบาทในด้านพัฒนาการด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม	ทำ	ไม่ทำ
1. สร้างบรรยากาศในห้องเรียนรื่นรมย์ มีชีวิตชีวา	98.4	1.6
2. สร้างความเป็นกันเองและอารมณ์ขันให้กับเด็ก	99.6	0.4
3. ชมเชยและให้กำลังใจเด็กอยู่เสมอ	99.6	0.4
4. ฝึกความอดทนให้รู้จักการรอคอย เช่น การเข้าแถวรับอาหาร	98.6	0.4
ตามลำดับ มาก่อน-หลัง		
5. ฝึกระเบียบวินัยยอมรับกติกาของกลุ่ม เช่น การเล่นเกมต่างๆ	98.8	1.2
6. จัดกิจกรรมให้เด็กไว้ว่างใจผู้อื่น เช่น ร่วมเล่นเกมต่าง ๆ	99.2	0.8
7. สร้างบรรยากาศในห้องเรียนรื่นรมย์ มีชีวิตชีวา	99.6	0.4
8. สอนให้รู้จักก้อย	99.6	0.4
9. สอนการเป็นผู้นำและผู้ตาม เช่น การคัดเลือกหัวหน้าชั้น	97.2	2.8
เป็นต้น		
10. สอนให้รู้จักส้มาคารวะ	99.2	0.8
11. สอนให้พูดความจริง	99.6	0.4
12. สอนให้เป็นคนไม่ล้ขโมย	99.6	0.4
13. สอนให้รู้จักเสียสละไม่เอาเปรียบคนอื่น	100	0
14. สอนการรักษาความสะอาดร่างกาย สิ่งของเครื่องใช้	100	0

จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่า พัฒนาการส่วนใหญ่ มีบทบาทในด้านพัฒนาการด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม ในระดับมาก โดยเฉพาะการสอนให้รู้จักเสียสละ และรักษาความสะอาด มีบทบาทครบถ้วน มีพัฒนาการเพียงส่วนน้อยที่ยังบกพร่องในการสอนการเป็นผู้นำและผู้ตาม สร้างบรรยากาศในห้องเรียนและฝึกระเบียบวินัย ร้อยละ 2.8, 1.6 และ 1.2 ตามลำดับ

ตารางที่ 23 ร้อยละของบทบาทพัฒนาการในด้านพัฒนาการด้านสติปัญญา จำแนกรายข้อ (N=250)

พัฒนาการด้านสติปัญญา	ทำ	ไม่ทำ
1. ส่งเสริมให้เป็นคนช่างสังเกต ชักถาม รู้จักหาคำตอบ	97.6	2.4
2. ฝึกการคิด จำแนกแยกแยะ และหาเหตุผลสิ่งของต่าง ๆ	95.2	4.8
3. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เช่น วาดภาพ เล่นทราย ประดิษฐ์ภาพ บันดินน้ำมัน	98.8	1.2
4. เล่นท่ายับย่นด้วยเพลง หรือด้วยภาพ	97.6	2.4
5. ส่งเสริมการแก้ปัญหา เช่น การเล่นเกมจับคู่ ภาพตัดต่อ	95.2	4.8
6. ส่งเสริมการสร้างจินตนาการโดยการเล่านิทาน	100	0
7. ให้เล่นหรือให้ทำงานโดยอิสระ โดยดูแลอยู่ใกล้ ๆ	99.6	0.4

จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่า พัฒนาการส่วนใหญ่ มีบทบาทในด้านพัฒนาการด้านสติปัญญาในระดับมาก โดยเฉพาะการเสริมสร้างจินตนาการ มีพัฒนาการเพียงส่วนน้อยที่ยังบกพร่องในการส่งเสริมการแก้ปัญหาฝึกการคิดหาเหตุผล และส่งเสริมการช่างสังเกต ร้อยละ 4.8, 4.8 และ 2.4 ตามลำดับ

4.4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของพัฒนาการในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท

1) ปัจจัยทางด้านสถานภาพทางสังคม และ เศรษฐกิจ

ตารางที่ 24 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับบทบาทของพัฒนาการในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท

บทบาทของพัฒนาการ	อายุ	
	≤ 38 ปี (น้อย)	> 38 ปี (มาก)
น้อย	15.4	35.1
มาก	84.6	64.9
รวม	100 (136)	100 (114)

Chi-Square

11.93350

Significance

.0006

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับบทบาทของพัฒนาการ พบว่า พัฒนาการที่มีอายุน้อยมีบทบาทในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับมาก มากกว่า พัฒนาการที่มีอายุมาก ร้อยละ 84.6 และ 64.9 ตามลำดับ (ตารางที่ 24)

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับบทบาทของพัฒนาการด้วยสถิติ Chi-Square แล้วพบว่า ตัวแปรอายุกับตัวแปรบทบาทของพัฒนาการมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า อายุมีความสัมพันธ์กับบทบาทของพัฒนาการในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท ดังนั้นสรุปได้ว่าอายุกับบทบาทของพัฒนาการมีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 25 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับบทบาทของพัฒนากรในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท

บทบาทของพัฒนากร	รายได้	
	≤ 13,200 บาท (น้อย)	> 13,200 บาท (มาก)
น้อย	20.5	30.1
มาก	79.5	69.9
รวม	100 (146)	100 (103)
Chi-Square	Significance	
2.48347	.11505	

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับบทบาทของพัฒนากร พบว่า พัฒนากรที่มีรายได้น้อย มีบทบาทในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับมาก มากกว่าพัฒนากรที่มีรายได้มาก คิดเป็นร้อยละ 79.5 และ 69.9 ตามลำดับ (ตารางที่ 25)

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับบทบาทของพัฒนากรด้วยสถิติ Chi-Square แล้วพบว่าตัวแปรรายได้กับตัวแปรบทบาทของพัฒนากรไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่ารายได้มีความสัมพันธ์กับบทบาทของพัฒนากรในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท ดังนั้นสรุปได้ว่ารายได้กับบทบาทของพัฒนากรไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 26 ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับบทบาทของพัฒนากรในโครงการพัฒนาเด็กใน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท

บทบาทของพัฒนากร	การศึกษา	
	ปวช. หรือ ปกศ. และ ปวส. หรือ อนุปริญญา (ต่ำ)	ปริญญาตรี ปริญญาโท (สูง)
น้อย	24.7	24.2
มาก	75.3	75.8
รวม	100 (85)	100 (165)
Chi-Square	Significance	
.0000	1.000	

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับบทบาทของพัฒนากร พบว่า พัฒนกรที่มีระดับการศึกษาสูงและพัฒนากรที่มีระดับการศึกษาต่ำ มีบทบาทในศูนย์พัฒนาเด็กแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย ร้อยละ 75.8 และ 75.3 ตามลำดับ (ตารางที่ 26)

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับบทบาทของพัฒนากรด้วยสถิติ Chi-Square แล้วพบว่าตัวแปรการศึกษากับตัวแปรบทบาทของพัฒนากรไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า การศึกษามีความสัมพันธ์กับบทบาทของพัฒนากรในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท ดังนั้นสรุปได้ว่าการศึกษากับบทบาทของพัฒนากรไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 27 ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การทำงานกับบทบาทของพัฒนากรในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท

บทบาทของพัฒนากร	ประสบการณ์การทำงาน	
	< 13 ปี (น้อย)	> 13 ปี (มาก)
น้อย	15.9	33.9
มาก	84.1	66.1
รวม	100 (132)	100 (118)
Chi-Square	Significance	
9.97675	.00159	

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การทำงานกับบทบาทของพัฒนากร พบว่าพัฒนากรที่มีประสบการณ์การทำงานน้อย มีบทบาทในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับมาก มากกว่าพัฒนากรที่มีประสบการณ์การทำงานมาก ร้อยละ 84.17 และ 66.1 ตามลำดับ (ตารางที่ 27)

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การทำงาน กับบทบาทของพัฒนากรด้วยสถิติ Chi-Square แล้วพบว่าตัวแปรประสบการณ์การทำงานกับตัวแปรบทบาทของพัฒนากร มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า การศึกษามีความสัมพันธ์กับบทบาทของพัฒนากรในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท ดังนั้นสรุปได้ว่าประสบการณ์การทำงานกับบทบาทของพัฒนากรมีความสัมพันธ์กัน

2) ปัจจัยด้านความเข้าใจในงานพัฒนาเด็ก

ตารางที่ 28 ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในวัตถุประสงค์กับบทบาทของพัฒนากรในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท

บทบาทของพัฒนากร	ความเข้าใจในวัตถุประสงค์	
	น้อย	มาก
น้อย	37.1	19.4
มาก	62.9	80.6
รวม	100	100
	(70)	(180)
Chi-Square	Significance	
7.62574	.00575	

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในวัตถุประสงค์กับบทบาทของพัฒนากรพบว่า พัฒนาการที่มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์มากมีบทบาทในระดับมาก มากกว่า พัฒนาการที่มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์น้อย คิดเป็นร้อยละ 80.6 และ 62.9 ตามลำดับ (ตารางที่ 28)

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในวัตถุประสงค์กับบทบาทของพัฒนากรด้วยสถิติ Chi-Square แล้ว พบว่า ตัวแปรความเข้าใจในวัตถุประสงค์กับตัวแปรบทบาทของพัฒนากรมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าความเข้าใจในวัตถุประสงค์ในงานพัฒนาเด็กเล็ก มีความสัมพันธ์กับบทบาทของพัฒนากรในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท ดังนั้น สรุปได้ว่าความเข้าใจในวัตถุประสงค์กับบทบาทของพัฒนากรมีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 29 ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในหลักการดำเนินงานพัฒนาเด็กกับบทบาทของ
พัฒนากรในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท

บทบาทของพัฒนากร	ความเข้าใจในหลักการ	
	น้อย	มาก
น้อย	32.3	19.5
มาก	67.7	80.5
รวม	100	100
	(96)	(154)

Chi-Square

Significance

4.58999

.03216

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในหลักการกับบทบาทของพัฒนากร พบว่าพัฒนากรที่มีความเข้าใจในหลักการมากจะมีบทบาทในระดับมาก มากกว่าพัฒนากรที่มีความเข้าใจในหลักการน้อย คิดเป็นร้อยละ 80.5 และ 67.7 ตามลำดับ (ตารางที่ 29)

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในหลักการกับบทบาทของพัฒนากรด้วยสถิติ Chi-Square แล้วพบว่าตัวแปรความเข้าใจในหลักการดำเนินงานกับตัวแปรบทบาทของพัฒนากรมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าความเข้าใจในหลักการดำเนินงานพัฒนาเด็กเล็กมีความสัมพันธ์กับบทบาทของพัฒนากรในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท ดังนั้นสรุปได้ว่า ความเข้าใจในหลักการดำเนินงานกับบทบาทของพัฒนากรมีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 30 ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในเนื้อหาของพัฒนาเด็กเล็กกับบทบาทของพัฒนากร
ในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท

บทบาทของพัฒนากร	ความเข้าใจในเนื้อหา	
	น้อย	มาก
น้อย	23.6	25.0
มาก	76.4	75.0
รวม	100	100
	(89)	(160)

Chi-Square

Significance

.00869

.92572

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในเนื้อหาของพัฒนากร พบว่าพัฒนากรที่มีความเข้าใจในเนื้อหาของพัฒนากรน้อยมีบทบาทในระดับมาก มากกว่าพัฒนากรที่มีความเข้าใจในเนื้อหาของพัฒนากรมาก คิดเป็นร้อยละ 76.4 และ 75.0 ตามลำดับ (ตารางที่ 30)

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในเนื้อหาของพัฒนากรด้วยสถิติ Chi-Square แล้วพบว่าตัวแปรความเข้าใจในเนื้อหาของพัฒนากรกับตัวแปรบทบาทของพัฒนากรไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าความเข้าใจในเนื้อหาของพัฒนากรเด็กเล็กมีความสัมพันธ์กับบทบาทของพัฒนากรในโครงการพัฒนาเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท ดังนั้นสรุปได้ว่าความเข้าใจในเนื้อหาของพัฒนากรไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 31 ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่กับบทบาทของพัฒนากรใน
โครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท

บทบาทของพัฒนากร	ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่	
	น้อย	มาก
น้อย	29.2	22.5
มาก	70.8	77.5
รวม	100	100
	(72)	(178)
Chi-Square	Significance	
.90908	.34036	

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่กับบทบาทของพัฒนากรพบว่า พัฒนกรที่มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่มากจะมีบทบาทในระดับมาก มากกว่าพัฒนากรที่มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่น้อย คิดเป็นร้อยละ 77.5 และ 70.8 ตามลำดับ (ตารางที่ 31)

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่กับบทบาทของพัฒนากรด้วยสถิติ Chi-Square แล้วพบว่าตัวแปรความเข้าใจในบทบาทหน้าที่กับตัวแปรบทบาทของพัฒนากรไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ มีความสัมพันธ์กับบทบาทของพัฒนากรในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท ดังนั้นสรุปได้ว่าความเข้าใจในบทบาทหน้าที่กับบทบาทของพัฒนากรไม่มีความสัมพันธ์กัน

3) ปัจจัยด้านจิตวิทยาสังคม

ตารางที่ 32 ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานกับบทบาทของพัฒนากรในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท

บทบาทของพัฒนากร	ความพึงพอใจในงาน	
	น้อย	มาก
น้อย	30.6	17.2
มาก	69.4	82.8
รวม	100	100
	(134)	(116)
Chi-Square	Significance	
5.31007	.02120	

จากการศึกษาความพึงพอใจในงานกับบทบาทของพัฒนากร พบว่า พัฒนากรที่มีความพึงพอใจในงานมาก จะมีบทบาทในระดับมาก มากกว่าพัฒนากรที่มีความพึงพอใจในงานน้อย ค่าร้อยละ 82.8 และ 69.4 ตามลำดับ (ตารางที่ 32)

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานกับบทบาทของพัฒนากรด้วยสถิติ Chi-Square แล้วพบว่าตัวแปรความพึงพอใจในงานกับตัวแปรบทบาทของพัฒนากรมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าความพึงพอใจในงานมีความสัมพันธ์กับบทบาทของพัฒนากรในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท ดังนั้นสรุปได้ว่าความพึงพอใจในงานกับบทบาทของพัฒนากรมีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 33 ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในตนเองกับบทบาทของพัฒนากรในโครงการ
พัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท

บทบาทของพัฒนากร	ความเชื่อมั่นในตนเอง	
	น้อย	มาก
น้อย	25.6	22.6
มาก	73.5	77.4
รวม	100	100
	(113)	(137)
Chi-Square	Significance	
.32542	.56837	

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในตนเองกับบทบาทของพัฒนากร พบว่าพัฒนากรที่มีความเชื่อมั่นในตนเองมากจะมีบทบาทในระดับมาก มากกว่าพัฒนากรที่มีความเชื่อมั่นในตนเองน้อย ร้อยละ 77.4 และ 73.5 ตามลำดับ (ตารางที่ 33)

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในตนเองกับบทบาทของพัฒนากรด้วยสถิติ Chi-Square แล้วพบว่าตัวแปรความเชื่อมั่นในตนเองกับตัวแปรบทบาทของพัฒนากรไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าความเชื่อมั่นในตนเองมีความสัมพันธ์กับบทบาทของพัฒนากรในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท ดังนั้นสรุปได้ว่าความเชื่อมั่นในตนเองกับบทบาทของพัฒนากรไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 34 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังในผลประโยชน์กับบทบาทของพัฒนากรใน
โครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท

บทบาทของพัฒนากร	ความคาดหวังในผลประโยชน์	
	น้อย	มาก
น้อย	30.8	19.9
มาก	69.2	80.1
รวม	100	100
	(104)	(146)
Chi-Square	Significance	
3.34744	.06731	

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังในผลประโยชน์กับบทบาทของพัฒนากรพบว่า พัฒนากรที่มีความคาดหวังในผลประโยชน์มากจะมีบทบาทในระดับมาก มากกว่าพัฒนากรที่มีความคาดหวังในผลประโยชน์น้อย ค่าร้อยละ 80.1 และ 69.1 ตามลำดับ (ตารางที่ 34)

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังในผลประโยชน์กับบทบาทของพัฒนากรด้วยสถิติ Chi-Square แล้วพบว่าตัวแปรความคาดหวังในผลประโยชน์กับตัวแปรบทบาทของพัฒนากรมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าความคาดหวังในผลประโยชน์ไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของพัฒนากรในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท ดังนั้นสรุปได้ว่าความคาดหวังในผลประโยชน์กับบทบาทของพัฒนากรมีความสัมพันธ์กัน

4) ปัจจัยทางด้านความสัมพันธ์ของบุคคล

ตารางที่ 35 ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ของพัฒนาการกับผู้บังคับบัญชา กับบทบาทของพัฒนาการในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท

บทบาทของพัฒนาการ	ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา	
	น้อย	มาก
น้อย	26.4	21.7
มาก	73.6	78.3
รวม	100 (144)	100 (106)
Chi-Square	Significance	
.49620	.48118	

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา กับบทบาทของพัฒนาการ พบว่า พัฒนาการที่มีความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชามากจะมีบทบาทในระดับมาก มากกว่าพัฒนาการที่มีความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาน้อย ค่าร้อยละ 78.3 และ 73.6 ตามลำดับ (ตารางที่ 35)

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา กับบทบาทของพัฒนาการ ด้วยสถิติ Chi-Square แล้ว พบว่า ตัวแปรความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา กับตัวแปรบทบาทของพัฒนาการ ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าความสัมพันธ์ของพัฒนาการกับผู้บังคับบัญชา ไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของพัฒนาการในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท ดังนั้น สรุปได้ว่าความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา กับบทบาทของพัฒนาการ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 36 ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ของพัฒนาการกับเพื่อนร่วมงานกับบทบาทของพัฒนาการในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท

บทบาทของพัฒนาการ	ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	
	น้อย	มาก
น้อย	24.8	23.9
มาก	75.2	76.1
รวม	100 (141)	100 (109)
Chi-Square	Significance	
.00081	.97726	

จากการศึกษาความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานกับบทบาทของพัฒนาการ พบว่า พัฒนาการที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานมากจะมีบทบาทในระดับมาก มากกว่าพัฒนาการที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานน้อย ร้อยละ 76.1 และ 75.2 ตามลำดับ (ตารางที่ 36)

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานกับบทบาทของพัฒนาการด้วยสถิติ Chi-Square แล้วพบว่าตัวแปรความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานกับตัวแปรบทบาทของพัฒนาการ ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานมีความสัมพันธ์กับบทบาทของพัฒนาการ ในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท ดังนั้น สรุปได้ว่าความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานกับบทบาทของพัฒนาการไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 37 ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ของพัฒนาการกับชาวบ้านกับบทบาทของพัฒนาการ
ในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท

บทบาทของพัฒนาการ	ความสัมพันธ์กับชาวบ้าน	
	น้อย	มาก
น้อย	24.3	24.5
มาก	75.7	75.5
รวม	100 (148)	100 (102)
Chi-Square	Significance	
.0000	1.0000	

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์กับชาวบ้านกับบทบาทของพัฒนาการ พบว่าพัฒนาการที่มีความสัมพันธ์กับชาวบ้านน้อยมีบทบาทในระดับมากเพียงเล็กน้อย มากกว่าพัฒนาการที่มีความสัมพันธ์กับชาวบ้านมาก คิดเป็นร้อยละ 75.7 และ 75.5 ตามลำดับ (ตารางที่ 37)

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์กับชาวบ้านกับบทบาทของพัฒนาการด้วยสถิติ Chi-Square แล้วพบว่าตัวแปรความสัมพันธ์กับชาวบ้านกับตัวแปรบทบาทของพัฒนาการไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่เป็นไปตามความสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าความสัมพันธ์ของพัฒนาการกับชาวบ้านมีความสัมพันธ์กับบทบาทของพัฒนาการในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท ดังนั้นสรุปได้ว่าความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานกับบทบาทของพัฒนาการไม่มีความสัมพันธ์กัน

สรุปผลการทดสอบสมมติฐานในการวิจัย ปราบกฏดังตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 38 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ลำดับที่	ตัวแปร	Chi-Square	Significance
1.	ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับบทบาทของพัฒนากร	11.93350	.0006 ***
2.	ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับบทบาทของพัฒนากร	2.48347	.11505
3.	ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับบทบาทของพัฒนากร	.0000	1.000
4.	ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การทำงานกับบทบาทของพัฒนากร	9.97675	.00159 ***
5.	ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในวัตถุประสงค์กับบทบาทของพัฒนากร	7.62574	.00575 ***
6.	ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในหลักการกับบทบาทของพัฒนากร	4.58999	.03216 *
7.	ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในเนื้องานกับบทบาทของพัฒนากร	.00869	.92572
8.	ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่กับบทบาทของพัฒนากร	.90908	.34036
9.	ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานกับบทบาทของพัฒนากร	5.31007	.02120 *
10.	ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในตนเองกับบทบาทของพัฒนากร	.32542	.56837
11.	ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังในผลประโยชน์กับบทบาทของพัฒนากร	3.34744	.06731
12.	ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชากับบทบาทของพัฒนากร	.49620	.48118
13.	ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานกับบทบาทของพัฒนากร	.00081	.97726
14.	ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์กับชาวบ้านกับบทบาทของพัฒนากร	.0000	1.00000

* $P < 0.05$ *** $P < 0.01$

4.5 ปัญหา ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไข การดำเนินงานตามโครงการพัฒนาเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอปัญหา ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข การดำเนินงานตามโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท ตามความคิดเห็นของพัฒนากรว่า มีอะไรบ้างที่เป็นปัญหา โดยแยกประเด็นออกเป็นปัญหาด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านครุภัณฑ์ ด้านการบริหาร ด้านวิชาการ และด้านอื่น ๆ ซึ่งพัฒนากรแต่ละคนต่างก็ใช้ประสบการณ์ของตนอธิบาย พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางแก้ไขไว้ด้วย ซึ่งผู้วิจัยได้จำแนกจัดระเบียบ วิเคราะห์เชื่อมโยงให้เห็นความสัมพันธ์ สามารถนำมาอธิบายภาพรวม และช่วยในการอภิปรายผลการศึกษาได้ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อบทบาทของพัฒนากรในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท ซึ่งบางปัญหาก็สามารถแก้ได้เอง บางปัญหาก็ต้องอาศัยหลายฝ่ายเข้ามาช่วยเหลือ นอกจากนั้นยังทำให้ทราบว่า ยังมีปัจจัยอื่น ๆ อีกมากที่จะต้องศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการปรับปรุงโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบทให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น ดังแสดงไว้ในตารางที่ 37

ตารางที่ 39 จำนวนและร้อยละของปัญหา เกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของพัฒนากร (N = 250)

ปัญหา	ร้อยละ
ด้านบุคลากร	
ผดต.	
1) มีความรู้ความเข้าใจยังไม่เพียงพอ	78.0
2) ขาดแรงจูงใจ ค่าตอบแทนน้อย	28.8
3) มีจำนวนไม่เพียงพอเนื่องจากข้อจำกัดด้านอัตราค่าตอบแทน	81.6
4) ขาดทักษะในการประสานงาน	45.2
กพด.	
1) ไม่เข้าใจหลักการพัฒนาเด็กดีพอ	50.0
2) ไม่เข้าใจบทบาท/หน้าที่ของตนเอง	60.8
3) ไม่มีความเสียสละเท่าที่ควร	69.6
4) ไม่มีความกระตือรือร้น	37.2

ตารางที่ 39 จำนวนและร้อยละของปัญหา เกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาเด็กใน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของพัฒนากร (N = 250) (ต่อ)

ปัญหา	ร้อยละ
ผู้ปกครอง.	
1) ไม่เข้าใจหลักการพัฒนาเด็ก	85.6
2) ยังไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร	30.4
พัฒนากร.	
1) อัตราค่าส่งไม่เพียงพอ	59.6
2) ขาดความรู้ และประสบการณ์	21.2
3) มีการโยกย้ายบ่อย งานไม่ต่อเนื่อง	24.8
4) ขาดการติดตามงาน	81.6
ด้านงบประมาณ.	
1) ค่าตอบแทนไม่ครบตามจำนวนอัตราค่าส่ง	100.0
2) ขาดงบประมาณสนับสนุนในด้านอาหารเสริม	57.6
3) ขาดงบจัดซื้อการเรียนการสอน	41.2
4) ขาดอาคารที่ทำการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	31.6
ด้านครุภัณฑ์	
1) ขาดวัสดุ/ครุภัณฑ์เครื่องครัว	38.8
2) เครื่องเล่นเด็ก ทั้งในร่มและกลางแจ้งยังไม่เพียงพอ	81.2
3) ขาดตู้เก็บของ โต๊ะ เก้าอี้	78.0
ด้านบริหาร.	
1) กพด. ขาดความรู้ ความเข้าใจในหลักการดำเนินงานพัฒนาเด็ก	46.0
2) กพด. มีภาระมากเกินไปไม่มีเวลาทำอย่างเต็มที่	36.4
3) กพด. ยังมองไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนาเด็ก	80.4
4) กพด. ขาดกำลังใจในการทำงาน	53.2
5) กพด. ยังหวังพึ่งพิงจากรัฐแต่เพียงอย่างเดียว	23.2

ตารางที่ 39 จำนวนและร้อยละของปัญหา เกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาเด็กใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของพัฒนากร (N = 250) (ต่อ)

ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข	ร้อยละ
ด้านวิชาการ	
1) ขาดหนังสือคู่มือการดำเนินงานพัฒนาเด็ก	79.2
2) ขาดการสนับสนุนช่วยเหลือจากนักวิชาการ	82.8
3) บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกระดับไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ในการพัฒนาเด็กอย่างเพียงพอ	78.0
ด้านอื่น ๆ	
1) สถานที่เลี้ยงดูเด็กไม่เหมาะสม	62.8
2) เกิดการแข่งขันระหว่างหน่วยงาน ซึ่งทำให้ประชาชนเกิดความเคยชินกับการให้ไม่คิดพึ่งพาตนเอง	80.4
ด้านบุคลากร	
ผดศ.	
1) ฝึกอบรม และทบทวนเป็นประจำสม่ำเสมอ	78.0
2) มีการเลือกสรรคนที่มีความรู้ และมีจิตใจอาสาสมัคร รักเด็ก	81.6
3) จัดสัดส่วนระหว่าง ผดศ. กับเด็กให้เหมาะสม	81.6
4) ส่งเสริมการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม	77.2
ด) ฝึกอบรมก่อนเปิดดำเนินการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	96.4
กพด. (กรรมการพัฒนาเด็ก)	
1) ฝึกอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในหลักการพัฒนาเด็กเล็ก	50.0
2) สัมมนาทบทวนให้ความรู้/ เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง	60.8
3) กระตุ้นให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาเด็ก เช่น ทักษะศึกษาดูงาน	68.8
4) สร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานดีเด่น เช่น การประกาศเกียรติคุณ	37.2
ผู้ปกครอง.	
1) ประชุมชี้แจงในหลักและวิธีการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	85.6
2) การแสวงหาความร่วมมือ การมีส่วนร่วม	30.4

ตารางที่ 39 จำนวนและร้อยละของปัญหา เกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาเด็กใน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของพัฒนากร (N = 250) (ต่อ)

ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข	ร้อยละ
พัฒนากร	
1) เปลี่ยนอัตราค่าจ้างพัฒนากรให้เต็มพื้นที่ที่มีศูนย์การพัฒนาเด็กเล็ก	59.6
2) ให้การฝึกอบรมในโครงการพัฒนาเด็กอย่างสม่ำเสมอ	21.2
3) หมั่นพบปะ กพด. และประชาชน ผู้ปกครองเด็กอย่างสม่ำเสมอ	20.8
4) ไม่ควรย้ายพัฒนากรบ่อยเกินไป ควรคงไว้วาระ 4 ปี	24.8
ด้านงบประมาณ	
1) จัดสรรอัตรา ผดต. ให้เหมาะสมกับจำนวนเด็ก	60.0
2) สนับสนุนค่าตอบแทนครบทุกอัตราและพอเพียงต่อการยังชีพ	100.0
3) สนับสนุนค่าอาหารกลางวันให้เพียงพอตามจำนวนเด็กและละศูนย์	57.6
4) จัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาเด็ก	28.8
5) สนับสนุนการก่อสร้างอาคาร ศพด. ตามความเหมาะสม	31.6
ด้านครุภัณฑ์	
1) จัดสรรงบประมาณจัดซื้อตามความเหมาะสมโดยใช้ กพด. พิจารณาตามวงเงินจัดสรร	62.4
2) ใช้วัสดุในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด	37.2
3) แสวงหาความร่วมมือจากผู้ปกครอง ให้มีส่วนร่วมในการจัดหาครุภัณฑ์	45.2
ด้านบริหาร	
1) ฝึกอบรม กพด. ให้มีความรู้ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการ บริหารมากที่สุด	46.0
2) กพด. ประชุมชี้แจงผลการดำเนินงานให้ประชาชน ผู้ปกครอง ทราบเป็นประจำ	25.2
3) มีการเลือกสรร กพด. อย่างจริงจัง เพื่อให้ได้บุคลากรที่มีจิตใจ อาสา	36.4
4) สร้างขวัญกำลังใจ กพด. โดยการประกาศเกียรติคุณ	53.2

ตารางที่ 39 จำนวนและร้อยละของปัญหา เกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาเด็กใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของพัฒนากร (N = 250) (ต่อ)

ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข	ร้อยละ
ด้านวิชาการ	
1) จัดหาคู่มือ แนวทางการดำเนินงานของ ศพด. ไว้อย่างเพียงพอ	79.0
2) นักวิชาการให้ความรู้ ด้านสื่อการสอนอย่างสม่ำเสมอ	82.8
3) ผูกอบรม ผดด. ที่เพิ่งเริ่มทำงานให้มีความรู้ ความเข้าใจวิธี การเลี้ยงดูเด็กอย่างถูกวิธี	31.2
4) เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนทุกระดับออกเยี่ยมเยียนเพื่อเสนอแนะ การดำเนินงานเป็นประจำและสม่ำเสมอ	87.6
ด้านอื่น ๆ	
1) ปรับปรุง ศพด. ให้เหมาะสม	62.8
2) จัด ศพด. เคลื่อนที่เพื่อกระตุ้นให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการพัฒนาเด็ก	44.8
3) ผู้บริหารระดับสูงควรมีการประสานกับหน่วยงานที่ดำเนินงาน พัฒนาเด็ก เพื่อลดความขัดแย้ง และลดความสับสนของประชาชน	70.4

จากตารางที่ 37 การศึกษาปัญหา ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขปัญหา เกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของพัฒนากร พอสรุปได้ดังนี้

ปัญหา ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

ปัญหาด้านบุคลากร

1) ผู้ดูแลเด็ก (ผดด.) มีจำนวนน้อยไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนของเด็ก และมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กไม่เพียงพอ ร้อยละ 81.6 และ 78 ตามลำดับ

แนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวจะต้องผูกอบรม ผดด. ก่อนเปิดดำเนินการศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กจัดสัดส่วนระหว่าง ผดด. กับเด็กให้เหมาะสม มีการเลือกสรรคนที่มีความรู้ รักเด็ก และมี

จิตใจอาสาสมัครรวมทั้งมีการฝึกอบรมและทบทวนเป็นประจำสม่ำเสมอ ร้อยละ 96.4, 81.6 และ 78 ตามลำดับ

2) กรรมการพัฒนาเด็ก (กพด.) ไม่มีการเสียสละเท่าที่ควร และขาดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ร้อยละ 69.6 และ 60.8 ตามลำดับ

แนวทางแก้ไขก็คือ การกระตุ้นสร้างจิตสำนึกโดยการทัศนศึกษาดูงาน สัมมนาทบทวนให้ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และหลักการพัฒนาเด็ก ค่าร้อยละ 68.8, 60.8 และ 50.0 ตามลำดับ

3) ผู้ปกครองเด็ก ไม่เข้าใจหลักการพัฒนาเด็ก จึงทำให้ความร่วมมือในการดำเนินงานอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 85.6 และ 30.4 ตามลำดับ

แนวทางแก้ไขดังกล่าวก่อนเปิดดำเนินการจะต้องประชุมชี้แจงหลักการและวิธีดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กให้ผู้ปกครองเข้าใจว่าจะต้องมี ส่วนเกี่ยวข้องอย่างไร แค่นั้น ซึ่งจะทำให้เกิดการยอมรับและได้รับความร่วมมือ ร้อยละ 85.6 และ 30.4 ตามลำดับ

4) พัฒนาการขาดการติดตามผลการดำเนินงานและมีอัตราค่าลงไม่เพียงพอ ค่าร้อยละ 81.6 และ 59.6 ตามลำดับ

แนวทางแก้ไขจะต้องเกลี้ยอัตราค่าลงพัฒนากรให้ครบตำบลที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งจะมีผลให้เกิดความคล่องตัวในการติดตามงาน และไม่ควรย้ายพัฒนากรบ่อยเกินไป เพราะจะทำให้การดำเนินงานเกิดการต่อเนื่อง ร้อยละ 59.6 และ 24.8 ตามลำดับ

ปัญหาด้านงบประมาณ

เงินค่าตอบแทนไม่ครบตามจำนวนอัตราค่าลง และขาดงบประมาณสนับสนุนในด้านอาหารเสริม ร้อยละ 100 และ 57.6 ตามลำดับ

แนวทางแก้ไขรัฐควรสนับสนุนค่าตอบแทนให้ครบทุกอัตรา โดยประสานการจัดสัดส่วนระหว่าง ผดต. ให้เหมาะสมกับจำนวนเด็ก และสนับสนุนค่าอาหารกลางวันให้ครบทุกศูนย์ฯ และเพียงพอตามจำนวนเด็ก ร้อยละ 100, 60 และ 57.6 ตามลำดับ

ปัญหาด้านครุภัณฑ์

เครื่องเล่นทั้งในร่ม กลางแจ้งยังไม่เพียงพอ และขาดตู้เก็บของ โต๊ะ เก้าอี้ ร้อยละ 81.2 และ 78 ตามลำดับ

แนวทางแก้ไขรัฐควรจัดสรรงบประมาณจัดซื้อตามความเหมาะสมโดยให้ กพด. พิจารณตามวงเงินจัดสรร แสวงหาความร่วมมือจากผู้ปกครอง และใช้วัสดุในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด ร้อยละ 62.4, 45.2 และ 37.2 ตามลำดับ

ปัญหาด้านบริหาร

กรรมการพัฒนาเด็ก (กพด.) ยังมองไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนาเด็ก ขาดความรู้ความเข้าใจหลักการดำเนินงาน และมีการะมาดไม่มีเวลาทักท้วงอย่างเต็มที่ ร้อยละ 80.4, 46.0 และ 36.4 ตามลำดับ

แนวทางแก้ไขโดยการสร้างขวัญกำลังใจประกาศเกียรติคุณเชิดชูเกียรติ ผูกอบรม กพด. ให้ความรู้ความเข้าใจมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากที่สุด และมีการเลือกสรรผู้ที่มีจิตใจอาสาสมัครเข้ามาเป็น ผดด. ร้อยละ 53.2, 46.0 และ 36.4 ตามลำดับ

ปัญหาด้านวิชาการ

ขาดการสนับสนุนช่วยเหลือจากนักวิชาการ ขาดหนังสือคู่มือการดำเนินงานพัฒนาเด็กและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกระดับไม่มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเด็กอย่างเพียงพอ ร้อยละ 82.8, 79.2 และ 78 ตามลำดับ

แนวทางแก้ไขเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนทุกระดับออกเยี่ยมเยียนเพื่อเสนอแนะการดำเนินงานเป็นประจำสม่ำเสมอ นักวิชาการให้ความรู้ด้านสื่อการสอนและจัดหาคู่มือแนวทางการดำเนินงานของ ศพด. ไว้อย่างเพียงพอ ร้อยละ 87.6, 82.8 และ 79 ตามลำดับ

ปัญหาด้านอื่น ๆ

เกิดการเปรียบเทียบระหว่างหน่วยงานในการดำเนินงานพัฒนาเด็ก บางหน่วยงานใช้วิธีการทำห้ มีช้ ท้าร่วมจึงท้าให้ประชาชนเกิดความเคียดชังกับการเป็นผู้รับเพียงฝ่ายเดียวไม่คิดที่จะพึ่งพาตนเอง และสถานที่เลี้ยงดูเด็กไม่มีความเหมาะสม ร้อยละ 80.4 และ 62.8 ตามลำดับ

แนวทางแก้ไขผู้บริหารระดับสูงควรมีการประสานงานกับหน่วยงานที่ดำเนินงานพัฒนาเด็ก เพื่อลดความขัดแย้ง ลดความสับสนของประชาชนและก่อสร้างปรับปรุงศูนย์เด็กเล็กให้เหมาะสมโดยแสวงหาความร่วมมือจากทั้งภาครัฐและเอกชน ร้อยละ 70.4 และ 62.8 ตามลำดับ

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของพัฒนากรในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชนบท ผลการศึกษามีดังต่อไปนี้

1) อายุ จากการศึกษความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับบทบาทของพัฒนากร พบว่า มีความสัมพันธ์กัน (ตารางที่ 24) กล่าวคือ พัฒนาการที่มีอายุน้อยมีบทบาทมากกว่าพัฒนากรที่มีอายุมาก ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากผู้ที่มีอายุน้อย มีอุดมการณ์ในารทำงานสูง มีความสนุกอยู่กับงาน อยู่ในวัยที่สุขภาพแข็งแรง ยังไม่มีภาระมากนักจึงทำให้มีบทบาทมากกว่า ดังนั้นความแตกต่างกันในระดับอายุ ทำให้เกิดความแตกต่างกันในระดับบทบาทด้วยเช่นกัน

2) รายได้ จากการศึกษความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับบทบาทของพัฒนากร พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน (ตารางที่ 25) กล่าวคือ พัฒนาการที่มีรายได้น้อยมีบทบาทมากกว่าพัฒนากรที่มีรายได้มาก ผลการศึกษครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ โกวิท พวงงาม (2532) ซึ่งพบว่า พัฒนาการที่มีเงินเดือนมากจะมีความพึงพอใจในการทำงานมากกว่าพัฒนากรที่มีเงินเดือนน้อย

แต่ผลการศึกษาดังกล่าวก็สอดคล้องกับกฎของความพอใจ ซึ่ง Barnard (1938) กล่าวว่า คนเราไม่ต้องการที่จะทำงานเพื่อหวังเงินเป็นใหญ่เท่านั้น แต่ทำงานเพื่อหวังสิ่งอันเป็นใหญ่ นั่นคือ ความพึงพอใจที่ได้รับนั่นเอง ดังนั้นความแตกต่างกันในระดับรายได้ไม่มีผลต่อระดับบทบาทของพัฒนากร

3) การศึกษา จากการศึกษความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับบทบาทของพัฒนากรพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน (ตารางที่ 26) กล่าวคือ พัฒนาการที่มีระดับการศึกษาสูงกับพัฒนากรที่มีระดับการศึกษาต่ำมีบทบาทแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุชน จุฑาทิพย์ (2515) ซึ่งพบว่าระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของนักวิชาการสถานีวิจัยประมงทะเล

อนึ่ง บทบาทในโครงการพัฒนาเด็กก็มีระเบียบวิธีปฏิบัติชัดเจนอยู่แล้ว และการได้รับการอบรมตามโครงการพัฒนาเด็กเป็นประจำทุกปีก็อาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้พัฒนากรไม่ว่าจะมีการศึกษาสูงหรือต่ำมีบทบาทไม่แตกต่างกัน

4) ประสบการณ์การทำงาน จากการศึกษความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การทำงานกับบทบาทของพัฒนากร พบว่า มีความสัมพันธ์กับบทบาทของพัฒนากร (ตารางที่ 27) กล่าวคือ พัฒนาการที่มีประสบการณ์น้อยจะมีบทบาทมากกว่าพัฒนากรที่มีประสบการณ์มาก

ผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับ สุชน จุฑาทิพย์ (2515) ซึ่งพบว่า ระยะเวลาปฏิบัติงานไม่มีความสัมพันธ์กับขวัญกำลังใจของการปฏิบัติงานของนักวิชาการสถานีวิจัยประมงทะเล แต่กลับสอดคล้องกับทฤษฎีการจูงใจของ Abraham H. Maslow (1954:153-158) ที่ว่ามนุษย์มีความต้องการ ความต้องการมีอยู่เสมอไม่มีสิ้นสุด ความต้องการใด ๆ ที่ได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการสิ่งอื่นจะเข้ามาแทนที่ เช่นเดียวกันกับการที่พัฒนากรที่มีประสบการณ์น้อยที่ต้องการผลสำเร็จของงาน จึงทำให้มีแรงจูงใจสูง ในขณะที่พัฒนากรที่มีประสบการณ์มากอาจเคยได้รับความสำเร็จตอบสนองมาแล้ว จึงทำให้มีแรงจูงใจในด้านอื่น ๆ จึงทำให้นักบาททดลอง ดังนั้นความแตกต่างในประสบการณ์การทำงานทำให้เกิดความแตกต่างในระดับบทบาทด้วยเช่นกัน

5) ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ในโครงการพัฒนาเด็ก จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในวัตถุประสงค์ในโครงการพัฒนาเด็กกับบทบาทของพัฒนากร พบว่า มีความสัมพันธ์กับบทบาทของพัฒนากร (ตารางที่ 28) กล่าวคือ พัฒนาการที่เข้าใจในวัตถุประสงค์มากจะมีบทบาทมากกว่าพัฒนากรที่เข้าใจในวัตถุประสงค์ น้อย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นันทิยา ปัวพัฒนกุล (2529) ซึ่งพบว่าความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กมีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาเด็ก

ในการดำเนินงานในโครงการพัฒนาเด็ก ความเข้าใจในวัตถุประสงค์จะทำให้พัฒนากรหาวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมภายใต้สถานการณ์ กฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนั้นความแตกต่างในความเข้าใจในวัตถุประสงค์ ทำให้เกิดความแตกต่างในระดับบทบาทด้วยเช่นกัน

6) ความเข้าใจในหลักการดำเนินงานในโครงการพัฒนาเด็ก จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในหลักการฯ กับบทบาทของพัฒนากร พบว่า มีความสัมพันธ์กับบทบาทของพัฒนากร (ตารางที่ 29) กล่าวคือ พัฒนาการที่เข้าใจในหลักการฯ มากจะมีบทบาทมากกว่าพัฒนากรที่มีความเข้าใจในหลักการฯ น้อย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธนาวุฒิ ชนะช (2535) ซึ่งพบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มทอผ้าก็กระตุก ได้แก่ หลักการมีส่วนร่วม และทฤษฎีการมีส่วนร่วม ซึ่งไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2527) กล่าวว่าไว้ว่า เป็นกระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และสร้างโอกาสให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมกับรัฐบาลในการดำเนินงานในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ดังนั้น ความแตกต่างในความเข้าใจในหลักการฯ ทำให้เกิดความแตกต่างในระดับบทบาทด้วยเช่นกัน

7) ความเข้าใจในงาน จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในงานกับบทบาทของพัฒนากร พบว่า **ไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของพัฒนากร** (ตารางที่ 30) กล่าวคือ พัฒนาการที่มีความเข้าใจในงานน้อย มีบทบาทมากกว่าพัฒนากรที่มีความเข้าใจในงานมาก เพียงเล็กน้อย

ผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าระเบียบวิธีปฏิบัติที่ชัดเจนของกรม ในโครงการพัฒนาเด็กเป็นสิ่งที่พัฒนากรทุกคนจะต้องศึกษาหาความรู้จะต้องมีความเข้าใจในงานสามารถนำไปปฏิบัติให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรม ซึ่งบางครั้งถึงแม้จะมีความเข้าใจในงานน้อย แต่มีการปฏิบัติตามบทบาทมาก ซึ่งมีผลมาจากความรับผิดชอบในงาน ตามทฤษฎีสองปัจจัย (อ้างใน Fredrick K.Herzberg 1959:60-63) นั่นคือ พัฒนาการได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานใหม่ ๆ และมีอำนาจอย่างเต็มที่ ไม่มีการตรวจสอบหรือควบคุมอย่างใกล้ชิดทำให้พัฒนากรมีบทบาทมากขึ้น อันเนื่องมาจากความรับผิดชอบ ดังนั้นไม่ว่าพัฒนากรจะมีความเข้าใจในงานมากหรือน้อยก็ไม่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างในบทบาทแต่อย่างใด

8) ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่กับบทบาทของพัฒนากร พบว่า **ไม่มีความสัมพันธ์กัน** (ตารางที่ 31) พัฒนาการที่มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่มากจะมีบทบาทมากกว่าพัฒนากรที่มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่น้อยเพียงเล็กน้อย

ผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นาถเฉลียว ยัณันทวัฒนา (2530) ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับตำบล คือ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ แต่เมื่อคำนึงถึงบทบาทหน้าที่ของพัฒนากรซึ่งมีมากในหลาย ๆ ด้าน จึงอาจทำให้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในโครงการพัฒนาเด็กอย่างแท้จริง แต่เนื่องจากความรับผิดชอบตามทฤษฎีสองปัจจัยของ Fredrick K.Herzberg (1959:60-63) ที่กล่าวไว้ว่า ความรับผิดชอบเป็นปัจจัยจูงใจที่เกี่ยวข้องกับงานโดยตรง เพื่อจูงใจให้คนชอบและรักงานที่ปฏิบัติ จึงทำให้พัฒนากรทั้งที่มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่มากและน้อยไม่มีความแตกต่างในบทบาท

9) ความพึงพอใจในงาน จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานกับบทบาทของพัฒนากร พบว่า **มีความสัมพันธ์กับบทบาทของพัฒนากร** (ตารางที่ 32) กล่าวคือ พัฒนาการที่มีความพึงพอใจในงานมากมีบทบาทมากกว่าพัฒนากรที่มีความพึงพอใจในงานน้อย ผลการศึกษาสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีแรงจูงใจ (อ้างในดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2518:31) ที่กล่าวไว้ว่า ความพอใจที่ได้กระทำในสิ่งที่ตนพอใจเป็นแรงจูงใจที่สำคัญมาก เพราะเป็นแรงจูงใจภายในที่ผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่จะปรับปรุงตนเอง และทำให้เกิดความพอใจในผลสำเร็จของตน

เอง ดังนั้นความแตกต่างกันในความพึงพอใจในงาน มีผลทำให้เกิดความแตกต่างกันในบทบาท ด้วยเช่นกัน

10) ความเชื่อมั่นในตนเอง จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในตนเอง กับบทบาทของพัฒนากร พบว่า **ไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของพัฒนากร** (ตารางที่ 33) กล่าวคือ พัฒนาการที่มีความเชื่อมั่นในตนเองมากจะมีบทบาทมากกว่าพัฒนาการที่มีความเชื่อมั่นในตนเองน้อย เพียงเล็กน้อย

ผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สำนึก ปัญาสึงห์ (2524) ซึ่งพบว่า คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ที่มีความมั่นใจจะสามารถปฏิบัติงานได้ดี ในด้านการปฏิบัติงานของพัฒนากรนั้นจะทำงานในลักษณะทีมงาน (Team Work) ใครมีความชำนาญในด้านใดก็เป็นหัวหน้าทีมในกิจกรรมนั้น ๆ อันนั้นจึงเป็นไปได้ว่าถึงแม้พัฒนากรจะยังขาดความมั่นใจในโครงการพัฒนาเด็ก แต่ก็ได้อาศัยทีมงานให้การสนับสนุน ดังนั้นไม่ว่าพัฒนากรจะมีความเชื่อมั่นในตนเองมากหรือน้อย ก็มีบทบาทในโครงการเด็กไม่แตกต่างกัน

11) ความคาดหวังในผลประโยชน์ จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังในผลประโยชน์กับบทบาทของพัฒนากรพบว่า **ไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของพัฒนากร** (ตารางที่ 34) กล่าวคือ พัฒนาการที่คาดหวังในผลประโยชน์มากจะมีบทบาทมากกว่าพัฒนาการที่คาดหวังในผลประโยชน์น้อย เพียงเล็กน้อย

ผลการศึกษาสอดคล้องกับทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (อ้างอิง สมนศักดิ์ ศรีสันติสุข, 2534) ซึ่งมีสมมติฐานที่ว่าคนที่องค์กรจะอยู่ได้นั้นขึ้นอยู่กับความร่วมมือ และความพึงพอใจของแต่ละบุคคล นอกจากนั้นการแลกเปลี่ยนหรือการคาดหวังผลประโยชน์ที่ได้รับจะทำให้คนมีบทบาทในงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ ซึ่งการคาดหวังผลประโยชน์นี้ พัฒนาการที่คาดหวังผลประโยชน์มาก และน้อยต่างกันมีขึ้นอยู่กับความอยู่รอดขององค์กร จึงต่างพยายามสร้างบทบาทของตนให้มากที่สุด เพราะการอยู่รอดขององค์กรจะส่งผลถึงบุคลากรโดยรวม

12) ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชากับบทบาทของพัฒนากร พบว่า **ไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของพัฒนากร** (ตารางที่ 35) กล่าวคือ พัฒนาการที่มีความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชามากจะมีบทบาทมากกว่าพัฒนาการที่มีความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาน้อย เพียงเล็กน้อย

จากการที่พัฒนากรมีบทบาทใกล้เคียงกันอาจมีปัจจัยมาจากสาเหตุอื่น ๆ เช่นความผูกพันศรัทธาในองค์กร เชื่อว่าบทบาทนั้น ๆ จะทำให้องค์กรอยู่รอดและมีผลต่อบุคคลในองค์กรด้วย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีว่าด้วยการยอมรับ (Acceptance Theory) ของ Chester I. Barnard

(1938) กล่าวไว้ว่า ผู้ได้บังคับบัญชาทำตามคำสั่งเพราะการเชื่อว่าคำสั่งนั้นมีประโยชน์ต่อองค์กรด้วย

ดังนั้น ไม่ว่าพัฒนาการจะมีความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชามากหรือน้อย ก็ไม่มีผลทำให้แตกต่างกันในด้านบทบาท

13) ความไม่สัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานกับบทบาทของพัฒนาการ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของพัฒนาการ (ตารางที่ 36) กล่าวคือ พัฒนาการที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานมากจะมีบทบาทมากกว่าพัฒนาการที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานน้อย เพียงเล็กน้อย

ในการปฏิบัติงานของพัฒนาการจะทำงานเป็นทีม (Team Work) เพื่อเกียรติภูมิของสถาบัน ประกอบกับปัจจัยบุคลากรไม่ครบทุกตำบล จึงต้องระดมกันในแต่ละกิจกรรม ในโครงการพัฒนาเด็กก็เช่นกัน พัฒนาการทุกคนจะต้องช่วยกันอย่างเต็มกำลังความสามารถ ถึงแม้ว่าความสัมพันธ์ส่วนตัวจะมากหรือน้อยก็ตาม เมื่อเป็นงานของสถาบันจึงต้องระดมสรรพกำลังอย่างเต็มที่

ดังนั้น ไม่ว่าพัฒนาการจะมีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานมากหรือน้อย ก็ไม่มีผลทำให้แตกต่างกันในด้านบทบาท

14) ความสัมพันธ์กับชาวบ้าน จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์กับชาวบ้านกับบทบาทของพัฒนาการ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน (ตารางที่ 37) กล่าวคือ พัฒนาการที่มีความสัมพันธ์กับชาวบ้านมากน้อยมีบทบาทไม่แตกต่างกัน

จากผลการศึกษาดังกล่าวพอจะชี้ได้ว่าการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในห้วงการที่สำคัญประการหนึ่งคือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ตลอดจนพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำให้เกิดขึ้นในชุมชน (อ้างในยุวัฒน์ วุฒิเมธี, 2534:12) จากหลักการนี้ถึงแม้ว่าพัฒนาการจะมีการโยกย้ายสลับเปลี่ยนพื้นที่บ่อย ๆ จนอาจทำให้ความสัมพันธ์กับราษฎรมีน้อย แต่การรู้จักนำประสบการณ์เดิมไปปรับใช้ในพื้นที่ใหม่ก็ทำให้เกิดผลเชิงรูปธรรมขึ้นได้

ดังนั้น ไม่ว่าพัฒนาการจะมีความสัมพันธ์กับชาวบ้านมากหรือน้อย ก็ไม่มีผลทำให้แตกต่างกันในบทบาท หรือมีบทบาทไม่แตกต่างกัน